

หลวงปู่พระมหาปิ่น ปญฺญพโล

โดย ผู้จัดการออนไลน์ 2 ตุลาคม 2545 16:13 น.

ชาติกำเนิดและชีวิตปฐมวัย

หลวงปู่มหาปิ่น ปญฺญาพโล เดิมชื่อ ปิ่น บุญโท เป็น
น้องชายของหลวงปู่สิงห์ ขนดยาคโม

เกิดปีมะโรง เดือน 4 วันพฤหัสบดี ณ บ้านหนองขอน
ตำบลหัวทะเล อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นบุตร
ของ เพี้ยอัครวงษ์ (อ้วน) ซึ่งเป็นตำแหน่งข้าราชการของเมือง
เวียงจันทน์ และนางหล้า บุญโท

ท่านเกิดมาท่ามกลางวงศ์ตระกูลที่อุดมสมบูรณ์ ท่านมีความเฉลียวฉลาดมาตั้งแต่
เด็ก มีความจำดี จดจำคำสอนของพ่อแม่ได้ขึ้นใจ รู้สิ่งใดควรไม่ควร เชื่อฟังและปฏิบัติ
ตามคำสอนไม่เคยละเมิด มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง

พ่อแม่ของท่านมีความเข้าใจพิธีกรรมและหลักปฏิบัติเกี่ยวกับพระสงฆ์ได้อย่าง
ถูกต้อง อยากเห็นอนาคตของลูกก้าวหน้า จึงตั้งใจให้บวชเรียน

ชีวิตสมณะ การแสวงหาธรรม และปฏิบัติ

ดังนั้น เพี้ยอัครวงษ์(อ้วน) และ นางหล้า จึงส่งเสริมให้บรรพชา อุปสมบทเป็น
พระภิกษุ ให้ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยในบรรพชาวาสสถาน เป็น พระภิกษุปิ่น ปญฺญพ
โล

ท่านชวนชายสนใจศึกษาเล่าเรียน ด้วยความพากเพียร ได้ออกเดินทางจาก
จังหวัดอุบลราชธานี เข้าไปอยู่จำพรรษาตามวัดต่าง ๆ หลายวัดในกรุงเทพฯ เคยจำ
พรรษาอยู่ที่ วัดบวรนิเวศวิหาร ท่านได้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหาความรู้อย่างทุ่มเทชีวิต

ความมุ่งมั่นอดทนทำให้ท่านสอบนักธรรมชั้นตรี โท เอก จนกระทั่งได้เปรียญธรรม 5 ประโยค ตามลำดับ ท่านมีความเข้าใจหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าได้อย่างดี

ครั้งหนึ่ง ท่านเคยเดินทางติดตาม พระอาจารย์สิงห์ ขนดะยากโม (พีชาย) ซึ่งกำลังศึกษาปริยัติธรรมอยู่ที่วัดสุทัศนาราม ในเมืองอุบลราชธานี ไปฟังธรรมและรับคำแนะนำจากพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนากรรมฐาน คือ หลวงปู่มั่น ทำให้ท่านเกิดความสนใจการศึกษาแบบปฏิบัติมากกว่าการศึกษาแบบปริยัติ ทำให้ตัดสินใจจากการเรียนปริยัติมาเป็นพระธุดงค์ ได้ปฏิญาณว่า จะขอศึกษาปริยัติอีกสัก 5-6 ปี แล้วจะออกปฏิบัติตาม หลังจากนั้น จึงไปจำพรรษาที่วัดบวรนิเวศวิหาร

เมื่อ พระมหาปิ่น สำเร็จการศึกษาตามที่ปฏิญาณไว้แล้ว ก็ได้เดินทางกลับมาจังหวัดอุบลราชธานี มาพักที่วัดสุทัศนาราม ได้เป็นครูสอนนักธรรมบาลีแก่พระภิกษุสามเณร ตลอดจนชาวบ้าน เพื่อสนองคุณครูบาอาจารย์ 1 พรรษา ต่อมา ท่านได้รับฟังคำข่าวด่วนจาก พระอาจารย์สิงห์ ผู้พี่ ซึ่งไปขอคำปรึกษาอุบายธรรมจาก หลวงปู่ดุลย์ อตุโล มากล่อมใจพระน้องชายว่า หากต้องการพ้นทุกข์ จะมาหลงปฏิบัติเพียงอย่างเดียวไม่ได้ เพราะ ปริยัติธรรมนั้น เป็นเพียงแผนที่แนวทางเท่านั้น

ดังนั้น เมื่อออกพรรษา ท่านจึงชักชวนสหธรรมิกอีก 3 รูป ออกธุดงค์ประกอบด้วย พระอาจารย์คำพวย พระอาจารย์ทอน และพระเทศก์ เทสรังสี รวมกันเป็น 4 รูป พร้อมกันเข้าน้มนัสการพระอุปัชฌาย์ลาออกธุดงค์ จากนั้น ก็เข้าน้มนัสการลา ท่านเจ้าคุณพระเทพเมธี เจ้าคณะมณฑล

พระอาจารย์มหาปิ่น ปญฺญพโล จึงเป็นพระเปรียญรูปแรกที่ออกเที่ยววิเวกธุดงค์เมื่อท่านมีอายุ 30 ปี ในพรรษาที่ 8 ท่านมุ่งปฏิบัติธรรมอย่างมั่นคง จากวัดสุทัศนาราม จังหวัดอุบลราชธานี ผ่านร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ และ ดงมูล ดงลิง มาถึงจังหวัดอุดรธานี กินเวลา 3 เดือนเต็ม เมื่อถึงจังหวัดอุดรธานีแล้ว ท่านได้ขอปลีกตัวเข้าที่อกเขาภูพาน อันสงบสงัดจากผู้คนโดยมิใยดีต่อคำปรารภของ ท่านเจ้าคุณพระเทพเมธี เจ้าคณะมณฑล ที่ต้องการให้ท่านมาเป็นหลัก ตั้งคณะธรรมยุตที่จังหวัดอุดรธานี

ท่านได้เดินทางต่อไป ผ่านบ้านคือ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี พอติดกับที่ หลวงปู่เสาร์ กนตสีโล หลวงปู่มั่น ฐริทตฺโต และบรรดาพระคณาจารย์ทั้งหลายได้ มาร่วมประชุมกันที่นี่ ซึ่งหลวงปู่มั่น ท่านได้วางแผนแนวคำสอนทั้งฝ่ายบรรพชิตและ คฤหัสถ์ไว้ เพื่อให้คณาจารย์สายของท่านมีการสอนให้เป็นแนวเดียวกัน คือ สำหรับ บรรพชิต ให้สอนตรงต่ออริยสัจ มีการพิจารณากายเป็นเบื้องต้น ส่วนฆราวาสนั้น ท่าน เน้นให้พยายามแก้ไขความเชื่อแบบงมงายต่าง ๆ เช่น การนับถือภูตผีปีศาจ แนวทาง ดังกล่าวนี้ ได้ถูกกำหนดให้เป็น แนวทางถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

ต่อจากนั้น พระอาจารย์มหาปิ่น ปญฺญพโล ได้ดำเนินการปฏิบัติธรรมอย่างได้ผล และได้ทราบถึงการที่ หลวงปู่มั่น สามารถรู้วาระจิตของผู้อื่นที่เรียกว่า เจโตปริยญาณ ตลอดจน ปัจจุบันนั่งสมาธิแล้ว ท่านจึงเลิกลึกคิดว่าตนเองรู้มากเรียนมาก จนถึงขั้น เปรียญ 5 ประโยค หันมาเชื่อฟัง ยอมรับปฏิบัติตามโอวาทของ หลวงปู่มั่น ด้วยดี

เนื่องจาก พระอาจารย์มหาปิ่น มีความรู้มากด้านปริยัติธรรม ท่านจึงมองเห็นแก่น ธรรมด้วยจิตใจ หากมีสิ่งใดสงสัยติดขัด ท่านจะรีบเข้าสอบถามเพื่อแก้ไขโดยเร็วไม่ ปล่อยิ่งไว้ให้เป็นภัย ท่านจึงจดจำคำแนะนำสั่งสอนอุบายธรรมในการปฏิบัติธรรม ของ หลวงปู่มั่น เป็นอย่างดี และได้เคยร่วมเดินธุดงค์ติดตามพระผู้ใหญ่ อันประกอบด้วย หลวงปู่เสาร์ กนตสีโล หลวงปู่สิงห์ ขนตยาคโม หลวงปู่ฝั้น อาจาโร หลวงปู่เทศก์ เทสรี สี่ หลวงปู่สุวรรณ สุจิณฺโณ หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ ไปที่อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ซึ่งมีสถานที่วิเวกเหมาะแก่การเจริญกรรมฐาน คือ วัดป่าอรัญวาสี ในปัจจุบัน

พระมหาปิ่น ปญฺญพโล มีข้อวัตรปฏิบัติอย่างจริงจัง คือ ลุกขึ้นตั้งแต่ 03.00 น. เดินจงกรม 1 ชั่วโมง แล้วนั่งสมาธิจนสว่าง จากนั้นก็จะไป ปรนนิบัติ หลวงปู่มั่น ถวาย น้ำขั้วนปาก ไม้สีฟัน ปัดกวาดบริเวณห้องนอน เก็บบาตรจีวรมาที่ศาลา แล้วจากนั้นจึง ออกบิณฑบาต ด้วยการ กำหนดสติไม่ให้เผลอ เวลานั้นฉันก็สำรวมสติอยู่แต่ในบาตร และจะพิจารณาปฏิสังขยาจนสติแน่วแน่จึงฉันจังหัน เมื่อเสร็จกิจวัตรแล้ว ต้องเข้าที่เดิน จงกรมอีกประมาณ 1 ชั่วโมงเศษ แล้วจึงพักกลางวันพอสมควร จากนั้นจึงมีการประชุม กวาดลานวัด ทำความสะอาดทั่วบริเวณ ต่อจากนั้นจึงไปถวายน้ำสรงหลวงปู่มั่น อุปัฏฐากท่านตามควร แล้วมาเดินจงกรมรักษาสติ จนถึง 2 ทุ่ม จึงมาประชุมนั่งฟังธรรม

รับโอวาทเกี่ยวกับการปฏิบัติ จนถึงเวลา 23.00 น. จึงแยกกันกลับไปปฏิบัติบำเพ็ญสมาธิ ณ ที่อยู่ของตน

พระมหาปิ่น ได้ติดตาม พระอาจารย์สิงห์ (พี่ชาย) พร้อมด้วยหมู่คณะออกเผยแผ่ธรรม อีกทั้งก่อสร้างเสนาสนะเพื่อปฏิบัติธรรม เฉพาะที่จังหวัดขอนแก่นรวมได้ถึง 60 แห่งเศษ โดยเฉพาะที่ ป่าช้าบ้านพระ ได้กลายเป็นที่ชุมนุมฟังธรรม และปฏิบัติธรรมของบรรดาชาวบ้าน ทั้งจากที่ใกล้และไกล ด้วยชื่นชอบศรัทธาท่านเป็นพระที่มีความสามารถทั้งทางด้านปริยัติและปฏิบัติ

ธรรมโอวาท โดยสรุป ของ พระอาจารย์มหาปิ่น ปญฺญพโล ความธรรมจะเกิดขึ้นกับจิตใจได้จริง ถ้าเราตั้งใจ แต่จิตใจของบุคคลปกตินั้น มีกำลังอ่อน จึงไม่สามารถจะกำจัดความชั่วอันเป็นมารที่มีอารมณ์เป็นอาวุธ ซึ่งเข้ามา รบกวนจิตใจได้

ผู้ปรารถนาจะต่อสู้กับกิเลสภายใน จำต้องทำศรัทธาความเชื่อให้เกิดขึ้น ด้วยการพิจารณาจับเหตุจับผลสอดคล้องแสวงหาความจริง แล้วกำจัดความไม่เชื่อให้เสื่อมสูญไป คือ

1. ความเชื่อเมื่อเกิดขึ้น เป็นกำลังกล้า ก็ได้ชื่อว่า เป็น ศรัทธาพละ
2. ทำความเพียรให้เกิดขึ้น กำจัดความเกียจคร้านเสียได้ เมื่อความเกียจคร้านไม่มีเข้ามาครอบงำใจ ก็เป็นวิริยะ ความบากบั่น หรือ ความเพียรนี้ เมื่อมีกำลังกล้าก็เป็นวิริยะพละ
3. ทำสติความระลึกได้ให้เกิดขึ้น กำจัดความหลงลืมสติให้เสื่อมไป เมื่อมีกำลังแก่กล้า ก็เป็น สติพละ
4. ทำใจให้มั่นคงไม่คลอนแคลน กำจัดความฟุ้งซ่านเสียได้ เมื่อมีกำลังกล้า ก็เป็นสมาธิพละ
5. ทำความพิจารณาตามความเป็นจริงในอารมณ์ที่ได้ประสบพบเห็น เป็นเครื่องกำจัด ความรู้ผิดเห็นผิดให้เสื่อมหายไป เมื่อมีกำลังกล้า ก็เป็น ปัญญาพละ

ฉะนั้น ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา จึงเป็นธรรมดาที่มีอุปการะเป็นเครื่อง

อุคหนุนใจ เพื่อเป็นกำลังเข้าต่อสู้กับข้าศึกภายในใจของตนเสียได้ ก็ถึงความยิ่งใหญ่ เป็นไทแก่จิตใจของบุคคลนั้น ๆ เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็เลสามารถยอมสงบไม่เกิดขึ้นครอบงำ จิตใจอีก ผู้ปฏิบัติเท่านั้น จะได้ชื่อว่า เป็นผู้รู้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นผู้รู้ เพราะทรงทำความเป็นผู้รู้ให้เกิดมี ขึ้นด้วยอาศัยผละ ตลอดจนถึงอินทรีย์เป็นลำดับ ด้วยประการฉะนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ทรงสั่งสอนโปรดเวไนยสัตว์ว่า

อกติ แปลว่า ความลำเอียง พระพุทธองค์ทรงจัดเป็นสิ่งที่ เป็นบาปทางใจ คือ

1. ท่านไม่ลู่อำนาจด้วยความพอใจ
2. ท่านไม่ลู่อำนาจด้วยความโกรธเคือง
3. ท่านไม่ลู่อำนาจด้วยความหลง
4. ท่านไม่ลู่อำนาจด้วยความกลัว

เพราะ บาปทางใจนี้ คือ อกติทั้ง 4 ได้แก่ ฉันทาคติ โทสาคติ โมหาคติ ภยาคติ ธรรมบทนี้ เมื่อไม่ลู่อำนาจด้วยอกติ ทั้ง 4 แล้ว ย่อมเป็นผู้ตั้งอยู่ใน สีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นเครื่องสำรวมระวัง พยายามปรารภความเพียร ชำระสิ่งที่ เป็นบาปเหล่านี้มิให้ ครอบงำจิตใจของท่าน

นอกจากนี้แล้ว พระพุทธเจ้ายังทรงชี้ เหตุแห่งความฉิบหายของ โภคสมบัติอีก 6 ประการ คือ

1. ไม่ให้ดื่มน้ำเมา อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทและความฉิบหายแห่ง โภค ทรัพย์สมบัติ
2. ไม่ให้เที่ยวกลางคืน
3. ไม่ให้เที่ยวดูการเล่น
4. ไม่ให้ประกอบการเล่นการพนัน

5. ไม่ให้คบคนชั่วเป็นมิตร
6. ไม่ให้ประกอบไว้ซึ่งความเกียจคร้านเนื่อง ๆ

คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า มีว่า ผู้มีศีล มีธรรม แม้จะใช้ชีวิตเป็นฆราวาสก็อยู่ด้วยความสันติสุข ไม่มีกิเลสเครื่องหยาบ ๆ ทะเลาะเบาะแว้งกัน ย่อมตั้งอยู่ใน สังคหวัตถุ 4 ประการ คือ

1. ทาน การให้
2. ปิยวาจา วาจาอันไพเราะ
3. อุตถจริยา ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่โลก
4. สมณัตตตา ความมีตนเสมอในบุคคลนั้น ในธรรมนั้น ๆ ไม่เป็นผู้ถือตัว

ดังที่ท่านได้แสดงไว้ใน ทิส 6 นั้นเอง คือ

1. อาจารย์กับศิษย์ ก็เคารพบำรุงซึ่งกันและกัน
2. มารดาบิดากับบุตร ก็เคารพบำรุงซึ่งกันและกัน
3. สามีภรรยา ก็สงเคราะห์บำรุงซึ่งกันและกัน
4. เพื่อนกับมิตร ก็สงเคราะห์บำรุงซึ่งกันและกัน
5. นายกับบ่าว ก็บำรุงสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน
6. สมณพราหมณ์กับกุลบุตร คือ อุบาสก อุบาสิกา ก็บำรุงสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

ท่านอริยะย่อมอยู่เป็นสุขก็เพราะมีธรรมเป็นที่พึ่งและที่อาศัย ดังต่อไปนี้

1. สักกายทิลฐิ ไม่เห็นกายเป็นตน ไม่เห็นตนเป็นกาย ไม่เห็นกายมีในตน ไม่เห็นตนมีในกาย เหล่านี้เป็นต้น เช่น ใน เวทนา สัญญา สังขาร และ วิญญาณ ก็เหมือนกัน
2. วิจิกิจฉา ท่านข้ามทิลฐิทั้ง 2 ได้แล้ว เชื้อต่อกรรม และ ผลของกรรม
3. สิลัพพตปรามาส ท่านเป็นผู้ไม่ถอยหลัง มีแต่เจริญก้าวหน้าไปจนถึงที่สุด

ท่านพิจารณาเห็นแล้วในสังขธรรมตามเป็นจริงว่านี่ทุกข์ นี่เหตุให้เกิดทุกข์ นี่คือ
ธรรม เป็นที่ดับทุกข์ นี่คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงธรรม อันเป็นที่ดับทุกข์ คือ ความเกิด ความแก่
ความเจ็บ ความตาย ดังนี้

ปัจฉิมบท

หลวงปู่มหาปิ่น ปรณฺฑพโธ เป็นพระมหาเปรียญรูปแรก ที่มีการศึกษา ปริยัติธรรม
ทรงจำไว้มาก แล้วหันมาสนใจปฏิบัติธรรมออกธุดงค์รอนแรมไปยังถิ่น ชุรกันดาร เพื่อ
แสวงหาความหลุดพ้น อย่างไม่สนใจใยดีต่อ ลาภ ยศ สักการะ แม้ท่านสามารถที่จะ
สามารถตักตวงได้ แต่กลับไม่แยแส จนกลายมาเป็น พระนักปฏิบัติ นักแสดงธรรม ผู้
เปี่ยมหมายสูงสุดของพุทธศาสนา จนเป็นที่ยอมรับเคารพนับถือของท่านผู้เฝ้าในการ
ปฏิบัติธรรม

ท่านเป็นพระสงฆ์ที่มี ศีลาจารวัตรที่ดั่งงาม ท่านได้ปฏิบัติตนสมกับคำสวด
พรรณนาคุณของพระสงฆ์ หรือ สังฆคุณ ที่ว่า

สุปฏิปันโน อรูปิปันโน ญายปฏิปันโน สามิจิปันโน อาหุเนยฺโย
ทกฺขิณฺเญยฺโย อมุขลิกฺรณฺเญยฺโย อนุตฺตรํ ปุณฺณกุ­เขตฺตํ โลกสุตฺตํ โดยแท้